

NIEUWSBRIEF OKKN

december 2017

Met deze nieuwsbrief willen we betrokken leden, gasten en vrienden van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland informeren over wat er in en buiten die kerk is gebeurd en wat er staat te gebeuren. De nieuwsbrief is bedoeld als opvolger van het *Bisschoppelijke Mededelingenblad* (BMB), dat voorheen aan geestelijken en leden van kerkbesturen en commissies werd verstuurd. De brief bevat informatie waarmee we het midden proberen te zoeken tussen enerzijds het meer opiniërende nieuws in *De Oud-Katholiek* of de nieuwsvoorziening via de website van de landelijke kerk (okkn.nl) en anderzijds het soms zeer persoonlijke nieuws dat via het *Nieuws voor Pastores* wordt verstuurd.

Pastoor Rudolf Scheltinga heeft zich bereid verklaard om als eindredacteur de nieuwsbrief in elkaar te zetten. Bijdragen vanuit de parochies, commissies of individuele personen kunnen aan hem (rbjmm.scheltinga@kpnmail.nl) worden gezonden en indien nodig beslist hij in overleg met de bisschoppen over plaatsing. Het ligt in de bedoeling om deze nieuwsbrief zo mogelijk maandelijks te laten uitkomen. De initialen onder de bijdragen zijn van de schrijvers van de berichten, die aan het einde van de brief worden genoemd. Berichten kunnen ook overgenomen zijn van websites.

Via het Bisschoppelijk Buro in Amersfoort wordt de nieuwsbrief digitaal aan de geestelijken en de besturen van parochies en staties verzonden. Ter plaatse kan men bepalen aan wie de brief verder digitaal of geprint verzonden wordt.

Als bisschoppen hopen we met deze nieuwsbrief te voorzien in meer informatie over wat er plaatselijk, landelijk of zelfs internationaal in onze kerk gebeurt. We houden ons aanbevolen voor uw kritiek, suggesties en bijdragen. DS en JV

Collegiaal Bestuur

Synodezitting

Het CB maakte in de vergadering van 17 november ruimte in de agenda van de lopende zaken om zich goed voor te bereiden op de Synode. Het Bestuur verwachtte namelijk een stevig gesprek over de vermeende verschillen in visie die daar ter sprake zouden komen, alsmede over de gang van zaken sinds het bekend worden van de misbruikzaken in het voorjaar. Die verwachting kwam daarwerkelijk uit, maar in veel positiever dan we hadden durven hopen. Er werden inderdaad kritische vragen gesteld en met hun reacties dekten de synodalen die vragen niet af, maar zochten ze naar een constructieve manier om verder te komen. Een motie die de verschillende scherp aanzette en daar een kerkbreed overleg over wilde voeren, werd na de nodige relativering door de indieners teruggedragen. De bespreking van de misbruikzaken vond plaats onder leiding van mw. Anke Bisschops, die terecht met een ademhalingsoefening begon en uitliep op openhartige persoonlijke getuigenissen van verschillende aanwezigen, die op alle aanwezigen, inclusief drie leden van de commissie-Stevens die de zaken gaat onderzoeken, diepe indruk maakten. De Synode besprak in haar middagsessie de financiën – een sluitende begroting dankzij grote bijdragen van fondsen – en concrete voorstellen over de groene kerk, in vergelijking met de ochtendssessie bijna luchtige onderwerpen! DS

Afscheid ter Synode

Aan het einde van de Synode nam de kerk afscheid van verschillende personen. Zo had deken drs. Wietse van der Velde zijn tweede termijn van vier jaar als vertegenwoordiger van de Utrechtse geestelijkheid in het CB erop zitten en werd hij voor zijn oprechte menselijke betrokkenheid waarmee hij spanningen probeert te overstijgen hartelijk bedankt. Vervolgens namen we afscheid van de bestuursleden van het Oud-Katholiek Pensioenfonds. De pastoors Jake Dejonge en Henk Schoon, en de heren Wim Groen, Hendrik Hijzen en Roel Nass (de laatste twee konden niet aanwezig zijn) werden niet alleen bedankt voor hun jarenlange trouwe inzet, maar vooral ook voor hun gezamenlijke talent om op het juiste moment de beslissende slag te slaan om de overgang van de pensioenvoorziening bij verzekeraar Avéro naar die bij pensioenfonds Zorg en Welzijn met zo min mogelijk kosten, ja, zelfs met een batig saldo af te sluiten. Om nog in het financiële te blijven, nam de kerk tenslotte afscheid van leden van de Commissie Financiën en Materieel, de vroegere Financiële Raad, te weten voorzitter-ad-interim (maar in werkelijkheid vooral ook stuwende kracht) mevrouw Ineke Schenk, en de financiële adviseurs de heren Johan van der Laan en Ruud Laureijs. Dankzij hun controle van de jaarcijfers van parochies, verenigingen, stichtingen en wat dies in onze kerk meer zij, konden er adviezen ter goedkeuring aan de bisschoppen en de thesaurier-generaal worden gegeven en, vaak belangrijker nog, tijdig maatregelen worden voorgesteld om narigheid te voorkomen. Dank aan al deze mensen! DS

Vacature in CB

Mevrouw Marijke Nijman-Smits heeft te kennen gegeven, dat zij haar lidmaatschap van het CB als vertegenwoordiger van de leken van het bisdom Haarlem moet opzeggen. Naast problemen met haar gehoor die het vergaderen in gezelschappen bemoeilijken en met de soms stevige discussies in het bestuur, kon zij zich niet voldoende verenigen met het financiële beleid van het CB, met name waar het investeringen betreft waarvan het bestuur verwacht dat die zich op termijn terugbetalen. Het Presidium van de Synode voert momenteel overleg om in de ontstane vacature te voorzien. We bedanken Marijke alvast vanaf deze plaats voor haar kritische inzet. DS

Vacatures redactie OK

De heer Dio van Maaren heeft aangegeven te stoppen met zijn werk als eindredacteur van De Oud-Katholiek en ook als pr- en communicatieman bij projecten van de kerk. Al eerder had hij bedenkingen bij de publicitaire koers die de kerk vaart en hij werd daarin bevestigd door wat er op de Synode gebeurde. Het terugtreden van Dio is een ingrijpende gebeurtenis, want met zijn ideeën over vorm en inhoud van het Intercity Pasen-project (2006), advents- en vastenboekjes en -blokjes, landelijke en plaatselijke websites, De – sinds 2008 nieuwe – Oud-Katholiek, de dvd 'Stel ik zoek een kerk' en allerlei andere brochures, foto's en filmpjes heeft hij meer dan tien jaar het aanzien van de kerk naar binnen én naar buiten in grote mate mede bepaald. Mevrouw Inge van Maaren-Spruit had al eerder aangegeven uit de redactie van de OK terug te treden, dus daar valt wel een flink gat te dichten. Het CB zal contact opnemen met de redactie om te bezien hoe we de vacatures vervullen en hoe we op gepaste wijze uiting kunnen geven aan onze dank voor de enorme inzet van de aftredende redacteurs. DS

Vastenboekje in voorbereiding

Het is een beetje vreemd om na het vorige bericht meteen iets te schrijven over het komende vastenboekje. Het leek de bisschoppen een goed idee, om dit keer voor de gedachten en gebeden bij elk van de 50+ dagen van de vastentijd en de Paasweek de medewerking van de pastoors en zo mogelijk hun parochies te vragen en zo ieder van de circa 26 kerkplekken om twee bijdragen te vragen. Zoals zo vaak moest dit allemaal onder grote tijdsdruk gebeuren, hetgeen dan ook de nodige kritische reacties opriep. Toch druppelen de bijdragen momenteel binnen en hopen we weer een zinvolle bijdrage aan de voorbereiding op Pasen te kunnen uitbrengen. DS

IKV-vertegenwoordiging

De heer Patrick Groenewegen, voorzitter van het presidium van de Synode, treedt terug als vertegenwoordiger van de Oud-Katholieke Kerk in het bestuur van het Interkerkelijk Vredesberaad, IKV, dat nauw samenwerkt met Pax Christi om vredesinitiatieven te nemen en bestaande projecten te ondersteunen. Het CB roept mogelijk geïnteresseerden op om zich te melden. DS

Collegiaal Bestuur benoemt Onderzoekscommissie Seksueel Misbruik OKKN

Het Collegiaal Bestuur van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland (OKKN) heeft in het voorjaar van 2017, naar aanleiding van meldingen van seksueel misbruik binnen haar organisatie, besloten tot het laten uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek. In de daaropvolgende periode heeft het Collegiaal Bestuur, samen met een extern adviseur, gewerkt aan de juiste formulering van de onderzoeksopdracht en zijn de kandidaten gevonden waarmee een onderzoekscommissie gevormd kon worden.

Op 19 oktober jongstleden heeft het Collegiaal Bestuur **de heer mr. G.A.M. (Wiel) Stevens** benoemd tot voorzitter van de Onderzoekscommissie Seksueel Misbruik OKKN. De heer Stevens vervulde voor zijn pensionering in 2010 diverse functies in de rechterlijke macht, als laatste als president van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. Van mei 2011 tot heden is hij als voorzitter verantwoordelijk voor de werkzaamheden van de Klachtencommissie Seksueel Misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk (RKK) in Nederland.

Het Collegiaal Bestuur heeft, op voordracht van de voorzitter van de onderzoekscommissie, de volgende personen benoemd als leden van de Onderzoekscommissie Seksueel Misbruik OKKN:

Mw. mr. A.M. Denekamp-Mulder, secretaris

Mw. Denekamp is als juriste gespecialiseerd in klachtrecht. Zij is sinds 2008 betrokken bij de klachtenbehandeling seksueel misbruik in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland en is vanaf 2011 lid van de Klachtencommissie van de RKK.

Mw. drs. L. Erftemeyer, lid

Mw. Erftemeyer is pedagoge met een specialisatie in slachtofferhulp. Zij heeft veel onderzoeks- en beleidservaring en is sinds 2012 lid van de Klachtencommissie Seksueel Misbruik RKK.

Dhr. drs. A.A.M. Oostveen, lid

De heer Oostveen is psychotherapeut en klinisch psycholoog en heeft ruime ervaring in het behandelen van slachtoffers van seksueel geweld en hun naasten. Hij is vanaf 2011 lid geweest van de Klachtencommissie Seksueel Misbruik RKK.

De Onderzoekscommissie Seksueel Misbruik OKKN is werkzaam vanaf 1 november 2017. Het streven is het onderzoek af te ronden voor 1 juni 2018. De haalbaarheid van dit streven zal worden bepaald door de commissie zelf. Uitgangspunt is een onderzoek, waarin kwaliteit prevaleert boven snelheid.

Het doel van het onderzoek is tweeledig en wordt als volgt omschreven:

- Recht doen aan de slachtoffers.
- Het voorstellen van maatregelen om in de toekomst seksueel misbruik binnen de OKKN zo veel als mogelijk te voorkomen.

De volledige werkwijze van de Onderzoekscommissie Seksueel Misbruik OKKN is beschreven in een protocol, waaraan de commissie nu voor de laatste details de hand legt. Direct na afronding hiervan zal het protocol beschikbaar gesteld worden voor publicatie (via www.okkn.nl).

Amersfoort, Bisschoppelijk Bureau, 8 november 2017

ANBI

De OKKN heeft een ANBI (= Algemeen Nut Beogende Instelling) status. De Belastingdienst kan aan een organisatie die aan de voorwaarden voldoet, deze status toekennen. Het voordeel is dat sommige financiële transacties worden vrijgesteld.

Met name giften aan een ANBI kunnen belastingvrij worden gedaan als er een overeenkomst tussen de ANBI en de gever is, die voor minimaal 5 jaar is aangegaan. De gever zegt toe gedurende die jaren de ANBI met een bedrag te zullen steunen en mag dit bedrag, mits daadwerkelijk betaald, volledig aftrekken van de aangifte inkomstenbelasting.

Aan de ANBI worden ook wel eisen gesteld. Jaarlijks moet vóór 1 juli de jaarcijfers op de website staan (zie de ANBI-pagina rechtsboven onder de balk) en controlemiddelen, zoals 4-ogen controle op bankpasjes en een kascontrole commissie, horen er ook bij.

Een formulier om een periodieke gift overeen te komen. kunt u bij uw

Over geld..... Over geld gesproken

Over geld praat je niet gemakkelijk, en al helemaal niet over de combinatie geld en kerk. Dan gaat het over de onkosten van de kerk, over de bijdragen van de kerkleden en de daarbij behorende morele vragen. Het is dan ook geen wonder dat geld niet het meest populaire onderwerp is binnen de kerk. Toch kunnen we er niet omheen. Na vier jaar namens de synode de thesaurier van de OKKN te zijn geweest, heb ik al die aspecten mogen ervaren. Soms heel plezierig, soms ook heel lastig.

In alle discussie zijn we het over één zaak wel eens: die kerk vinden we belangrijk. Voor nu en voor later. Om voor elkaar te krijgen dat de kerk blijft bestaan, zijn er mensen nodig, en is er geld nodig.

In onze kerk wordt op twee niveaus geld uitgegeven. De parochies hebben elk een begroting, en de OKKN -de landelijke kerk- heeft een eigen begroting. De parochianen betalen hun bijdragen aan hun parochie zodat daar alle activiteiten kunnen plaatsvinden. Sommige parochies hebben daarnaast inkomsten uit huur en vermogen. De OKKN heeft (vrijwel) geen bijdragen van parochianen – en daarmee begint het ingewikkelde deel van het verhaal.

De landelijke kerk betaalt voor alle parochies in beide bisdommen het pastoraat. Daarnaast houdt de OKKN enkele voorzieningen in de lucht, zoals de websites van de parochies, de landelijke site, publiciteit en bv de oecumenische contacten. De beide Bisschoppen worden door de OKKN betaald. Concreet gaat het in de beide bisdommen om 28 priesters (14,55 fte) en 2 bisschoppen.

Om te zorgen dat alles geregeld wordt rond pastoraat en bestuur, zijn er op het bureau 3 mensen in dienst (samen 1,8 fte). Het gebouw in Amersfoort wordt door hen beheerd. Als u in Amersfoort bent, wordt u verzorgd door één van de beide hostesses. En, voor de volledigheid, de aartsbisschop heeft een persoonlijke assistent. In totaal zijn er dus 35 mensen aan wie elke maand het salaris moet worden betaald, maar waarvoor ook de loonheffing, de pensioenpremie, de verzekeringen, enzovoorts, moet worden voldaan.

De begroting van de OKKN bestaat dan ook voornamelijk uit personeelskosten.

Over waar het geld daarvoor vandaan komt, heb ik nog niets gezegd. Het geld voor het pastoraat komt natuurlijk voor een belangrijk deel van de parochies, de zogenaamde heffing. De parochies krijgen een 'rekening' van 70% van de (gestandaardiseerde) kosten van een pastoor, uiteraard naar rato van de omvang van de aanstelling. De ontbrekende 30% plus de overige kosten moeten uit andere bronnen komen. Om deze kosten te helpen dekken worden parochies met verhuur of vermogen aangeslagen voor 25% van de ontvangen huur en 2% van het vermogen.

Inkomsten van parochies uit de actie Kerkbalans of uit collecten of acties worden niet gebruikt als basis voor de afdracht aan de landelijke kerk, maar dragen de kosten van de eigen parochie: verwarming, kaarsen, orgel enzovoorts. Alleen de landelijke collecte voor de honoraria in augustus gaat direct naar de OKKN.

In de praktijk levert deze heffing nog steeds niet voldoende op om de OKKN draaiende te houden. Dat komt omdat een aantal parochies niet voldoende inkomsten heeft om de heffing te voldoen en daarnaast de directe kosten voor het gebouw en de vieringen te dragen. Daarnaast is de som van de heffingen op dit moment niet voldoende om alle kosten uit te betalen.

Toch kan ik in november een sluitende begroting presenteren, en dat kan alleen omdat er nog een bron is waaruit de oud-katholieke kerk gefinancierd wordt. Deze bron wordt gevormd door de zelfstandige oud-katholieke fondsen, die een aanmerkelijke bijdragen leveren aan de inkomsten van de OKKN. Uiteraard zijn we daar zeer dankbaar voor, maar we realiseren ons terdege dat we dus wel afhankelijk van deze bijdragen zijn. We mogen en kunnen niet verwachten dat de fondsen oneindig deze bijdragen blijven leveren zonder daarmee de eigen vermogens aan te tasten..

Om de bijdrage van de fondsen beheersbaar te houden, wordt geprobeerd worden de uitgaven te verkleinen, en de inkomsten te vergroten. Beide opties zijn lastig. De uitgaven verminderen is lastig omdat de omvang van de aanstellingen toch al beperkt is. De inkomsten vergroten doet een beroep op de parochie en de parochianen, de bijdragen te verhogen, of het aantal parochianen flink te

De CFM

De CFM adviseert de thesaurier, en bestaat uit financiële controleurs en bouwkundig adviseurs. Ook besteedt de CFM aandacht aan geldwerving.

Omdat de jaarrekeningen van de parochies de basis vormen van de heffing, worden de jaarrekeningen gecontroleerd door de CFM. Zowel voor de parochie als voor de OKKN is dat een extra geruststelling dat de rekeningen kloppen.

Voor alle grotere financiële transacties moet de Bisschop de parochie toestemming geven. De Bisschop laat zich daarbij adviseren door de thesaurier, die daarvoor de CFM zal inschakelen.

Ook voor bouwkundige ingrepen en de advisering rond subsidieverlening daarvoor wordt de CFM gevraagd een advies aan de thesaurier uit te brengen.

De bouwkundig adviseurs worden ook veel gevraagd door parochies om te helpen bij het onderhoud van het vastgoed.

vergroten. Mensen hebben de vrijheid de keuze van hun bijdrage zelf te bepalen. Maar wat belangrijk is, mag ook wat kosten...

Om dan toch maar wat over dat laatste te zeggen: de richtlijn gaat uit van 3% van het netto inkomen. Bij € 1000 per maand netto komt dat neer op € 360,- per jaar. Inderdaad een boel geld (en dan ga ik nog uit van een tamelijk bescheiden basisinkomen), maar minder dan een euro per dag. Zoals gezegd: een kerk draaiende houden is een kostbare zaak. We hebben geen andere inkomstenbronnen. Onze ANBI-status geeft parochianen wel belasting voordeel, maar levert de Kerk alleen geld op als dit belastingvoordeel door de parochianen ook aan de kerk geschonken wordt!

Dan de praktische vraag: als iedereen zich aan de richtlijn zou houden – kan de OKKN dan wél zonder de bijdrage van de fondsen? Het antwoord is niet direct 'ja'. Dan zou er meer financiële ruimte komen voor het pastoraat en meer parochies zouden dan de heffing geheel kunnen betalen, en het beroep op subsidies zou verminderen. Maar het zal toch even duren voor het effect in de landelijke begroting zichtbaar wordt. Uiteindelijk vermindert het de afhankelijkheid van de bijdrage van de fondsen wel!

Nog een mogelijkheid: u kunt overwegen rechtstreeks aan de OKKN te doneren – belasting voordeel bijvoorbeeld- of een legaat daarvoor te bestemmen. Dan vermindert uw bijdrage wel direct de afhankelijkheid van de fondsen. Want we hopen natuurlijk ook in de komende jaren sluitende begrotingen aan de synode te kunnen voorleggen. Herman Toorman, thesaurier-generaal

Bisdom Haarlem

Bisdomsdag Haarlem

Een beetje laat, maar om toch recht te doen aan de inzet van velen, melden we graag nog iets over de bisdomsdag die op 14 oktober in Haarlem werd gehouden. Het initiatief kwam enkele jaren geleden op, toen de Haarlemse geestelijken besloten om voor zichzelf een extra bijeenkomst in het najaar te houden, waarop nu eens niet allerlei zakelijke punten behandeld zouden worden, maar waar bezinning en ontmoeting centraal zouden staan. Dat werd een succes en de HG besloot om de kring ruimer te maken: het ene jaar met geestelijken, het andere jaar met kerkbesturen en synodalen, en eens in de zoveel jaar voor iedereen die er zin in had. En zo streken we dan met diezelfde doelstelling – bezinning en ontmoeting – met zo'n 60 mensen in Haarlem neer. Na een welkomswoord van de bisschop leidden Rianne Hammingh en Thijs Feenstra, parochianen van Haarlem, ons door een creatief ochtendprogramma, waar we met de aanwezige kinderen probeerden te leren luisteren naar wat God tot ons te zeggen had en wat we met elkaar konden delen. 's Middags waren er verschillende workshops en we sloten af met een eucharistieviering en een buffet. Heel veel dank aan de parochie Haarlem voor de gastvrijheid, aan Rianne en Thijs en pastoor Robert Frede. DS

Stuifduinweekend

Onder deze naam wordt van 9 tot 11 februari voor jongeren in het bisdom Haarlem in de leeftijd van 9-16 jaar (een jaartje meer of minder is niet erg) een bruisend weekend van activiteiten georganiseerd. Het vindt plaats in Waarland, informatie bij pastoor Erna Peijnenburg, erna@okkn.nl. DS

Zaandam

De Haarlemse Bisschopskas (HBK) heeft eind oktober de beslissing genomen om de kerk van de H. Maria Magdalena aan het Papenpad te Zaandam af te stoten. Inmiddels wordt het complex via een in kerkgebouwen gespecialiseerde makelaar ter verkoop aangeboden. In de jaren zeventig van de vorige eeuw werd de parochie weliswaar niet opgeheven, maar wel feitelijk samengevoegd met die van de H. Nicolaus te Krommenie. Het kerkcomplex werd eigendom van de HBK, de inventaris van het kerkbestuur van Krommenie, dat tegelijk tot kerkbestuur van Zaandam werd benoemd. Sindsdien werd de kerk en pastorie in Zaandam verhuurd aan de Zaanstad Ekklesia (mede opgericht door mgr. Geert en Suse van Kleef-Hillesum, toen die in de Zaanse pastorie woonden), een gebedsgroep, koren en sinds kort de Mattheüskerk Zaanstreek, een geloofsgemeenschap van rooms-katholieke origine die wekelijks haar diensten houdt. Als oud-katholieken hebben we de afgelopen jaren nog geprobeerd om met maandelijkse vieringen gestalte te geven aan onze kerkelijke presentie, maar we moesten constateren dat dit te weinig opleverde, terwijl de kosten van onderhoud onverminderd hoog bleven. De verkoop is een pijnlijke zaak, zeker als men bedenkt dat er sinds de bouw van de kerk in 1695 oud-katholieken hebben gekerkt hebben. Maar zeker pijnlijk is het voor de groepen die er sinds de jaren zeventig kerkten en voor diegenen die goede herinneringen aan het gebouw hebben. We hopen dat er een gepaste bestemming gevonden kan worden. DS

Aalsmeer

Wat voor Zaandam geldt, gaat tot op zekere hoogte ook voor Aalsmeer op: de oud-katholieke parochie is opgeheven en oud-katholieke initiatieven om er iets nieuws of anders te beginnen, hebben in het verleden weliswaar voor enige tijd een zeker succes gekend, maar bleken toch niet toekomstbestendig. De kerk wordt sinds een paar jaar gehuurd door Russisch-orthodoxen en Roemeens-orthodoxen; elke maand is er een oud-katholieke viering op zondagmiddag met zo'n 15-20 kerkgangers, oud-katholieken en gasten; en de kerk fungeert als concert- en trouwlocatie. Met de inkomsten uit deze verhuur valt de zaak goed te exploiteren. Nu de pastorie is komen leeg te staan, zoekt de Bisschopskas een nieuwe huurder of huurders, die willen meedenken over de toekomstige ontwikkeling van het complex. De zestig meter tuin achter de pastorie biedt wellicht kansen om het complex ook buiten de weekenden te gebruiken. DS

Aartsbisdom Utrecht

Vormsels

Op 12 november werden 2 volwassenen van de Rotterdamse Paradijsparochie gevormd. Op 19 november ontvingen in Amersfoort 7 volwassenen het vormsel en op 18 december waren in Groningen 4 volwassenen aan de beurt. Het waren telkens vreugdevolle en intense vieringen waar de parochies nog lang van nagenieten. JV

Werkbezoeken

Op 13 november vond het werkbezoek aan de parochie van Den Haag plaats. Bij de reflectie op de opdrachten waarvoor de parochie staat, zijn een aantal interessante ideeën de revue gepasseerd, waarmee het kerkbestuur nu het beleid nader kan gaan bepalen. Opvallend is dat door het relatief groot aantal toetredingen de parochie zich in de laatste twintig jaar geheel vernieuwd heeft. Het is een uitdaging met al deze 'nieuwe oud-katholieken' de parochie gestalte te geven.

Op 20 november was er werkbezoek aan de Utrechtse parochie met bijhorende gemeentevergadering de zondag erop. Met het kerkbestuur werden de beleidsvoornemens doorgenomen en erop gereflecteerd. Vervolgens werden tijdens de gemeentevergadering de grote lijnen van een en ander gepresenteerd. De grote groep aanwezigen lieten zich informeren en voorzagen bepaalde voorstellen met interessante en kritische kanttekeningen. Alles bij elkaar een goede basis voor stevige aanpak van de verdere uitbouw van de parochie. Ook hier geldt dat door het relatief groot aantal toetredingen een geheel nieuwe situatie ontstaan is.

Dordrecht. Onder grote belangstelling heeft pastoor Jan van der Steen op 26 november afscheid genomen van de parochie. Na nog enkele jaren na zijn 65^e verjaardag doorgewerkt te hebben onder de zgn. 'emeritiregeling', is Jan nu definitief met emeritaat gegaan. Onder dankzegging voor zijn inzet wensen wij hem alle goeds toe voor de jaren die komen. Aan de invulling van de vacature, die vroeger al in het Nieuws voor Pastores bekend gemaakt werd, wordt op dit ogenblik gewerkt.

Personalia

Personalia

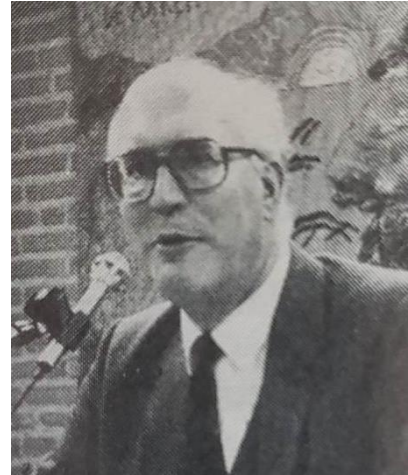

Op 22 november overleed Grete Kok-Frimer Larsen, echtgenote van mr. Govaert Kok, in de leeftijd van 79 jaar. Op 28 november vond haar uitvaart plaats vanuit de Paradijkskerk in Rotterdam. Dochter van een Deens luthers predikantenechtbaar dat uitgezonden was naar Mantsoerije, leerde Grete in haar kerkelijke betrokkenheid altijd over grenzen heen kijken en maakte dat zij in haar werk met jongeren met name ook minder kansrijken of gedetineerden kon helpen. Ook in onze kerk was ze in diakonale functies in het Diakonaal Bureau en de Stichting Oecumenische Hulp actief. De oecumene die haar met Govaert in contact had gebracht, kreeg in de uitvaartdienst gestalte doordat pastoor Hans de Rie samen voorging met pastor Ulrik Maarup Iversen, pastor van de Deense Zeemanskerk in Rotterdam. Haar gedachtenis zij ons tot zegen.

Op 5 december overleed in Zwijndrecht bij Antwerpen Herman Witters, de (schoon-)vader van Joris en Hilde Vercammen-Witters in de leeftijd van ruim 90 jaar. Op 14 december vond zijn uitvaart plaats. Onze gedachten en gebeden zijn bij Hilde en Joris en de kinderen.

DS

Op zondagmorgen 10 december overleed in Rotterdam mr. J.A. van de Ven op 87-jarige leeftijd. Jan van de Ven was een zeer geziene advocaat, wiens kantoor na fusies deel uitmaakte van NautaDutilh. Jan was van 1966 tot 1974 en opnieuw van 1982 tot 1986 voorzitter van de Synode. Hij was zodoende betrokken bij twee van de grootste veranderingen die onze kerk in de tweede helft van de 20ste eeuw onderging. In de eerste periode werkte hij mee aan de totstandkoming van een centrale financiering van de geestelijken, waardoor lusten en lasten door alle parochies gezamenlijk gedragen werden en de rijkere de armere steunden. In de tweede periode kwam het Collegiaal Bestuur tot stand. Hiermee gingen meer personen deel uitmaken van het hoogste bestuur van onze kerk, dat tot dan toe voornamelijk bij het episcopaat had gelegen. Daarnaast heeft Jan van de Ven deel uitgemaakt van verschillende commissies van de kerk en van het bestuur van de Paradijkskerk, waar ook zijn uitvaart werd gevierd. Hij ruste in vrede. DS

Categoriaal pastoraat

Op 21 november vond de halfjaarlijkse bijeenkomst plaats van de oud-katholieke geestelijk verzorgers. Op de agenda stond, naast uitwisseling, het gebruik van rituelen in het pastoraat.

Weggeefeditie Bijbel in Gewone Taal verschenen

Het NBG heeft een nieuwe uitgave gepresenteerd: de weggeefeditie van de Bijbel in Gewone Taal. Deze Bijbel is in verschillende kleuren verkrijgbaar, per set van vijf voor 25 euro. Kerken en organisaties hadden de NBG gevraagd om goedkope edities te maken om missionaire bijbelverspreiding mogelijk te maken. Wellicht een idee voor op uw leestafel tijdens Open Kerk? De bijbels kunnen besteld worden via de webshop van de NBG. www.bijbelgenootschap.nl

Vraag en aanbod

Ben u ook op zoek naar de officiële begeleiding van een lied of biedt u een uitgave met vele officiële begeleidingen aan? Dat kan nu ook via deze nieuwsbrief. Mailt u dan naar pastoor Rudolf Scheltinga – nu nog via emailadres rbjim.scheltinga@kpnmail.nl Wat bij de één op de plank blijft liggen kan bij de ander misschien wel dienst doen op de standaard. RS

Landelijke kerk

Advent 2017 en Marcus

De Oud-Katholieke Kerk heeft een set kaarten ontwikkeld voor de Advent en Kersttijd. Deze set van vijf kaarten met afbeeldingen van 'pictoral essays' van de hand van Annemieke Duurkoop en voorzien van korte meditatieve teksten en een gebed vormen uitgelezen materiaal voor meditatiemomenten in de komende Adventsperiode.

De afbeelding worden ook gebruikt in een project rond het voeren van een geloofsgesprek, dat door Annemieke, samen met priester Age Kramer werd ontwikkeld. Een video die het gesprek inleidt alsmede de handleiding voor de begeleider zijn bij de auteurs op te vragen. De O.K. uitgeverij biedt deze exclusieve set van vijf kaarten (dubbele kaarten met afbeelding en tekst) aan voor het bescheiden bedrag van € 4,95 per set inclusief Verzendkosten. [Bestel hier.](#)

Marcus

Na het inspirerende boekje over Paulus, is er nu een uitgave van Rowan Williams over de evangelist Marcus: "God ontmoeten in Marcus". Zeer toegankelijk geschreven en een mooie gelegenheid om zich te verdiepen in het evangelie van Marcus, wat centraal staat bij de lezingen van het zogenoemde 'B-jaar' dat met de Advent begint.

[Te koop via de webshop.](#)

Bezoek van de aartsbisschop van Uppsala

De aartsbisschop van Zweden, Antje Jackelen, brengt op uitnodiging van de IBC een officieel bezoek aan Utrecht van 19 tot 21 januari. De aanleiding is de overeenkomst van kerkelijke eenheid die tussen de kerk en van Zweden en de bisdommen van de Unie van Utrecht gesloten werd. Die overeenkomst wordt op zaterdag 20 januari om 13u30 gepresenteerd aan het bredere publiek. Naast de aartsbisschop zelf, zal ook de bisschop van Haarlem, die voorzitter was van de dialoogcommissie, de overeenkomst toelichten. Aansluitend wordt onze kerkelijke eenheid gevierd in een eucharistieviering (om 15u30). Allen zijn van harte uitgenodigd die heuglijke feit mee te komen vieren. Plaats: conferentiecentrum 'In de Driehoek' en de Gertrudiskathedraal. **In verband met de catering en beschikbare plaatsen wordt u vriendelijk verzocht zich uiterlijk 11 januari 2018 op te geven via buro@okkn.nl.**

Op 19 januari om 15 u houdt de aartsbisschop de oecumenelezing die georganiseerd wordt door de Raad van Kerken. Plaats: Geertekerk, Utrecht. Ook hierop is ieder uitgenodigd.

Op zondag 21 januari gaat de aartsbisschop naar Rotterdam voor een gezamenlijke eucharistieviering van de Zweedse en de oud-katholieke parochies.

Uitnodiging

Zaterdag 20 januari 2018

Utrecht en Uppsala samen verder in Europa

De oud-katholieke kerken van de Unie van Utrecht zijn verheugd aan te kunnen kondigen dat na tien jaar intensieve dialoog met de Kerk van Zweden de volledige kerkelijke gemeenschap kon worden vastgesteld. Graag willen wij deze historische overeenkomst aan u presenteren en met u vieren. Zo hopen we 500 jaar na de Reformatie te ervaren dat over de eens zo ferm getrokken scheidslijnen heen vandaag de dag echte eenheid mogelijk is. Mede namens wederzijdse bisschoppen nodigen we u graag voor deze kerkelijke bruiloft uit!

Programma

13.30uur Publiekspresentatie '*Utrecht and Uppsala on the Way to Communion*' met toelichting uit diverse kerken en landen over de betekenis van de kerkelijke eenheid voor de toekomst. De voertaal is Engels, voor Nederlandse vertaling op papier wordt gezorgd. Aansluitend koffie.

15.30uur Feestelijke gezongen Eucharistieviering, waarin Joris Vercammen, Aartsbisschop van Utrecht, zal voorgaan en Antje Jackelén, Aartsbisschop van Uppsala, zal preken.

Aansluitend is er een receptie.
De viering is meertalig.

Beide onderdelen zijn ook los van elkaar te bezoeken. **In verband met de catering en beschikbare plaatsen wordt u vriendelijk verzocht zich uiterlijk 11 januari 2018 op te geven via buero@okkn.nl.**

Locatie

In de Driehoek, congres- en vergadercentrum
Ste. Gertrudiskathedraal
Willemsplantsoen 1c-2
3511 LA Utrecht

Meer informatie en aanmelding

Bisschoppelijk Bureau
033 - 462 08 75 (werkdagen tot 12.30 uur)
buero@okkn.nl

Dialoog is een kijkje in elkaars besturingssysteem

Interview met Maria Klasson Sundin van de Kerk van Zweden

In januari bezoekt de Aartsbisschop van Uppsala, Antje Jackelén, de oud-katholieke kerken van de Unie van Utrecht. Wat gaat ze in Utrecht vieren en waarom? En wat houdt onze nieuwe Zweedse vrienden bezig? Een gesprek met priester Maria Klasson Sundin,

coördinator van het oecumenische werk van de Zweedse Kerk op het bisschoppelijk bureau in Uppsala. Ze kent de Nederlandse kerk: afgelopen zomer volgde ze de Summerschool van het Oud-Katholiek Seminarie in Utrecht.

Beste Maria, in januari kom je weer naar Utrecht, nu als deel van de delegatie van de Kerk van Zweden die de oud-katholieke kerken van de Unie van Utrecht bezoekt. Wat gaan jullie in Utrecht doen?

MARIA: “We komen samen om onze overeenkomst van volledige kerkelijke gemeenschap te vieren, en om elkaar opnieuw te ontmoeten en zo elkaar weer beter te leren kennen”.

Is zo'n formele overeenkomst iets om te vieren? We zijn al jaren samen onderweg in de oecumenische beweging, en dat samenwerken gaat toch prima zo, waarom zou je zo'n verklaring wensen, laat staan vieren?

MARIA: “Omdat het in de oecumene om meer gaat dan om praktische samenwerking. Die is ook goed, maar Christus heeft ons niet geroepen tot coöperatie, maar tot eenheid. Het is zeker iets om te vieren als je in elkaar als oecumenische partners opeens iets meer ontdekt dan als een andere kerk om samen goede dingen mee te doen. In het proces van een intensieve bilaterale dialoog, zoals tussen de Kerk van Zweden en de Unie van Utrecht is gevoerd, ontdek je nieuwe dingen die heilzaam kunnen zijn zowel voor je eigen kerk als voor de andere, en daarmee ook voor de gehele Kerk. En ik denk dat je alleen samen uit kan vinden wat onze missie is vandaag.”

Als het uiteindelijk om die ene Kerk gaat, zou je dan kunnen zeggen dat het oecumenische verlangen in de Kerk van Zweden is om te werken aan volledige zichtbare eenheid van allen?

MARIA: “Wat betekent dat? Wat kán het betekenen? Eenheid heeft veel lagen en is niet iets wat je alleen organisatorisch kan regelen. Eenheid is: zo dicht mogelijk bij elkaar komen als je kan. De overtuiging delen: wij willen één zijn; niet eenvoudigweg één kerk of één unie van kerken, maar één. Eenheid heeft veel lagen en begint bij samen erom bidden. Als we samen bidden, duiken we dieper in het mysterie van wie we samen zijn”. “Het is in zulke dialoog alsof twee verschillend opererende computers elkaar ontmoeten. Je laat elkaar toe in elkaars besturingssysteem.

Je zegt: “Hé, dat is grappig, heb jij dat ook, maar noem jij dat een window?” Als je ziet hoe de ander werkt ontdek je ook weer iets over het werken van jezelf. Als we elkaar ontmoeten vanuit gebed kijken we in dezelfde richting. Dan ontdekken we wat ons gaande houdt, hoe we werken, en wat ons ten diepste bindt”. Welke nieuwe dingen heeft de oecumenische beweging de Kerk van Zweden dan over zichzelf laten ontdekken?

MARIA: “Dat is een interessante vraag. We zijn zeker veranderd. Maar het is niet altijd gemakkelijk te zeggen waar stroming vandaan komt! Het BEM rapport [Baptism, Eucharist, Ministry – Doop, Eucharistie en Ambt, een verklaring van de Commissie voor Geloof en Kerkorde van de Wereldraad van Kerken, vastgesteld in Lima, Peru, in 1982 – BW] heeft ons enorm beïnvloed, dat was echt een mijlpaal ook voor onze liturgie en kerkorde. Dat is echt kenmerkend voor de Kerk van Zweden, in veel andere landen en kerken had het die impact niet. In dialoog met anderen ontdekten we ook opnieuw iets wat je de sacramentele dimensie van het kerk-zijn zou kunnen noemen. Maar aan de andere kant hebben wij ook altijd veel aan de oecumenische beweging bijgedragen, en kan je de conferentie voor

praktisch christendom die aartsbisschop Nathan Söderblom in 1925 in Stockholm heeft georganiseerd zeker een begin van de oecumenische beweging noemen”.

Jullie zijn een heel grote nationale kerk in Zweden, en wij zijn kleine minderheidskerken buiten Zweden. Wat voor praktisch nut gaat ons deze kerkelijke gemeenschap brengen?

MARIA: “Laat ik voor onszelf spreken. Voor ons is dit heel belangrijk. Wij zitten in een proces van het achter ons laten van de positie van gevestigde, nationale kerk, naar een kerk te zijn naast andere kerken en stromingen. De oude mentaliteit van de staatskerk verdwijnt niet zomaar. We hebben daar dialoog voor nodig, zowel met de minderheidskerken in Zweden als met kleine kerken erbuiten, die verder erg op ons lijken zoals de oud-katholieke kerken. Vroeger waren wij de enige. We waren eraan gewend dat we onze visie gaven en dat was dat. Nu zijn we kerk in een pluriforme samenleving. We moeten leren dingen te zien vanuit verschillende perspectieven. We hebben deze reflectie nodig om beter te leren zien waar wij zelf staan”.

Sinds 1 januari 2000 zijn kerk en staat in Zweden gescheiden. Heeft de opheffing van de formele band veranderd hoe er naar jullie geluisterd wordt?

MARIA: “Jazeker, en dat ten positieve. We kunnen vandaag de dag meer helder spreken en er wordt ook beter naar ons geluisterd. Religie komt echt terug in de publieke ruimte. Waar we vroeger solistisch optraden, organiseren we nu bijvoorbeeld met de Raad van Kerken de opvang van vluchtelingen en onze stellingname daarin”.

Als je zegt dat de mensen luisteren naar de Kerk, wat is het dan, denk je, dat ze zouden willen horen, een woord van hoop en bemoediging?

MARIA: “Ik denk dat ze allereerst verlangen naar bevestiging van de waardigheid van ieder mens. Dat woord wordt actueel als het gaat om vluchtelingen, maar ook bijvoorbeeld als het gaat om de rechten van mensen met een lichamelijke beperking, of om de rechten van het kind. En ja, ik denk dat de mensen ook wel verlangen naar een woord van hoop. Naar een plek waar je achter de oppervlakte van de dingen kan komen. In Zweden zeggen we het meestal niet zomaar spontaan, maar dan gaat het over spiritualiteit, over ontmoeting met God.”

Voor zover ik begrijp zijn er in de Kerk van Zweden ook stromingen die dat niet zo moeilijk vinden om te zeggen en die – om in hun taalveld te spreken – vrijmoedig vrienden maken voor Jezus.

MARIA: “Ja, natuurlijk, we hebben verschillende stromingen. Het is niet gemakkelijk ze zo te benoemen maar veel parochies zijn zeker meer hoogkerkelijk en sommige meer evangelisch, en de grote groep mainstream parochies, waar het in de prediking en sociale inzet vooral gaat om de rechten waar ik het over had”.

Op een Nederlandse website werd Antje Jackelén onlangs een “predikant” genoemd, en werd kennelijk het begrip “Aartsbisschop van Uppsala” slechts als de titel van haar huidige hoge kerkelijke bestuursfunctie gezien. Hoe zit het nou, is zij een bisschop in historische successie, of is ze een protestants predikant, dienaar van het goddelijke Woord zoals jij maar dan alleen met andere verantwoordelijkheid?

MARIA: “Toen de Anglicanen ons in de jaren 1920 benaderden zeiden ze: we willen eenheid van alle christenen en we kijken eerst ook naar jullie, juist omdat jullie de historische successie van bisschoppen hebben bewaard. Ons antwoord toen was zo iets als: “o ja, dat zou best eens zo kunnen zijn, ja”. Het interesseerde ons niet zo. Het waren de nadagen van de Lutherse orthodoxie, waarin wordt geleerd dat het niet uitmaakt wie het Woord van God predikt, áls het maar gepredikt wordt. In de afgelopen eeuw zijn we hier geleidelijk aan anders naar gaan kijken. Successie is veel belangrijker voor ons geworden. Niet omdat we van het Lutherse principe afstappen, want we kunnen ook kerken zonder historisch bisschopsambt als volwaardige kerken herkennen. Maar voor onszelf is het een belangrijk teken geworden en iets wat we weer weten te waarderen: voor en na de Reformatie zijn wij hier de Kerk in Zweden. Zou je nu door Zweden gaan rondreizen en het her en der vragen zou je trouwens wel verschillende antwoorden krijgen op je vraag. Het is voor ons op landelijk niveau geen discussiepunt: Antje Jackelén is de Aartsbisschop van Uppsala, en niet zomaar een predikant.

Als je dan rondreist en op zondagmorgen een gemiddelde parochiekerk bezoekt, wat zou dan je ervaring zijn, wat voor viering maak je mee?

MARIA: “Die ervaring zou niet heel anders zijn dan die ik had toen ik bij jullie in de Hoogmis in de Gertrudiskathedraal in Utrecht zat. De dienst die je zou meemaken zou ook Hoogmis heten en in vorm en inhoud zeer vergelijkbaar zijn. Sommige gebeden en rituelen hebben we wel wat vereenvoudigd. Onze pastoors heten priesters en onze parochies zijn de parochies die er voor de Reformatie al waren.” “Juist op parochieel vlak was er ten tijde van de protestantse Reformatie grote continuïteit en weinig bloedvergieten. Toen in 1593 de verklaring van Uppsala langs kwam hebben de meeste priesters gewoon getekend. Ze bleven de lokale priester en bewaarden met de parochianen ook het katholieke erfgoed. Dat is de kant die wij benadrukken. Op ander vlak is er wel sprake van breuk, en de rooms-katholieken in Zweden benadrukken deze kant; zo werden de monastieke gemeenschappen en religieuze gilden opgeheven en moesten regulieren vluchten. Ten tijde van de Lutherse orthodoxie moest nog meer wijken voor de ene norm. Toch bleef veel in de parochies behouden. En in de afgelopen decennia is bovendien veel herontdekt en in een nieuw en eigentijds jasje teruggekomen, zeker fysieke dingen zoals pelgrimages en gebedskralen.”

In Nederland zie je dat verschillende kerken wel iets hebben overgenomen van de hier ooit zo dominante gereformeerde traditie, zoals een nadruk op gemeentezang en Bijbelse spiritualiteit. Lutheranen zijn in Nederland zelfs presbyteriaans georganiseerd. Geldt iets vergelijkbaars ook in Zweden, hebben jullie je stempel op de andere kerken gedrukt?

MARIA: “Ja, dat zou ik zeker zo zeggen. Sommige onafhankelijke kerken zijn ooit als opwekkingsbeweging ontstaan en hebben hun vorm gevonden in oppositie tot onze kerk. Bijzonder is de zangcultuur die ons bindt. We hebben in 1986 zelfs met de meeste kerken samen, van Leger des Heils tot Rooms-katholiek, één gezangboek uitgegeven. Dat wil zeggen, we hebben de eerste 325 gezangen gemeenschappelijk, daarna hebben we ieder ons eigen kerkelijk deel met vaak zo'n 400 eigen liederen. In het eerste deel staan liederen uit onze kerk, maar ook uit alle andere tradities. Het is een echte oecumenische verworvenheid. Verder leren we vandaag allemaal veel van elkaar, je kijkt hier niet meer op van een Baptistenkerk waarin Orthodoxe ikonen hangen”.

Aartsbisschop Antje staat bekend om haar uitspraken over sociale kwesties. In Utrecht zal ze in de jaarlijkse Oecumenelezing van de Raad van Kerken spreken over toekomst voor Europa. Dromen jullie in Zweden nog de Europese droom, of is het hoog tijd voor een Swexit?

MARIA: “Alleen de extreemrechtse en populistische Zweedse Democraten streven naar een Swexit; anderen, vooral ter linkerkant, zijn wel kritisch, vooral omdat ze een sociaal en democratisch tekort in Europa zien. We hebben nooit de Europese droom gedeeld. Dat komt vooral door het feit dat we buiten de Tweede Wereldoorlog stonden; emotioneel staan we daardoor ook buiten de Europese Unie als instrument tot opbouw van vrede. We zijn er pas laat bij gekomen, in 1995, na een lange discussie over voors en tegens. De Europese Unie zit niet diep, we hebben ons lidmaatschap niet geïntegreerd. We hebben het nog altijd over Europa als over een ander gebied: 'kijk nu weer eens wat ze daar beneden in Europa doen'.” “Onze dromen van vrede en eenheid zijn meer verbonden met de Verenigde Naties dan met de Europese Unie. Er is bij ons een sterke internationalistische beweging. Dat betekent dus niet per se pro-Europa, maar eerder een oprechte betrokkenheid bij grensoverschrijdende vraagstukken van sociale rechtvaardigheid, mensenrechten en duurzaamheid. Maar het EU lidmaatschap is wel heel praktisch voor ons en het legt ons economisch geen windeieren. Daarom blijven we er ook in. Daarnaast hopen we in deze tijd van groeiende xenofobie en van antidemocratische bewegingen iets bij te dragen, in samenwerking met anderen, aan de versterking van de EU als project voor democratie en mensenrechten”.

Op de ochtend van het interview, 24 november, blijkt door een rechtsnationalistische website, gelieerd aan de nationalistische factie in de Synode, nepnieuws de wereld in te zijn gebracht: de Kerk van Zweden zou in het nieuwe kerkboek alleen nog inclusief taalgebruik voor God toestaan en Hem niet langer 'Heer' noemen. Op het bisschoppelijk bureau is men hierover bijzonder geschokt. Waarom zou iemand met deze leugens de Kerk zo willen schaden? Het lijkt bedoeld te zijn om het proces van de voorzichtige vernieuwing van de liturgische taal en muziek te ondermijnen. Is dit ook fake nieuws of is het echt: uit vergelijkbare kringen lijkt een bericht te komen rond de wapenspreuk die Aartsbisschop Jackelén in 2013 koos: “Gud är större”, “God is groter.” Ze beweerden dat dit wel erg lijkt op het islamitische “Allahu Akhbar” en zaaien daarmee twijfel over de trouw van de aartsbisschop aan de leer van de Kerk. Welk geloof wil de aartsbisschop verkondigen?

MARIA: “Haar keuze komt zeker voort uit haar inzet voor de interreligieuze dialoog. Het is namelijk haar overtuiging dat we niet alles over God kunnen weten in onze traditie. We moeten echt open staan naar dialoog met andere godsdiensten. Maar voor de aartsbisschop is iets anders een belangrijker drijfveer geweest: ze heeft veel onderzoek gedaan naar de relatie tussen geloof en exacte wetenschappen. Haar vraag is: is er een taal te vinden waarin we de verwondering die we kunnen voelen over het bestaan kunnen uitdrukken? Of kan dat niet en is het altijd groter dan wat we kunnen zeggen? Haar keuze is natuurlijk niet die voor de islam, maar verwijst naar 1 Johannes 3, 20: 'God is groter dan ons hart'. Het wijst ons op de nederige plaats die wij als mensen innemen, en dat de ruimte die God ons schenkt groter is dan onze pogingen iets over God te zeggen”.

Hoewel de Kerk van Zweden haar bevoorrechte positie als staatskerk alweer bijna 18 jaar geleden is verloren, speelt de Kerk in veel sociale dienstverlening nog altijd een unieke rol in het maatschappelijk leven. Is het fair om te zeggen dat kerk en staat in Zweden alleen maar

van tafel en bed gescheiden zijn, maar dat de echte wettelijk echtscheiding nog op zich laat wachten?

MARIA: “Hahaha, het is eerder precies het omgekeerde! We zijn echt wettelijk uit elkaar, maar we leven desondanks nog steeds samen onder één dak! En dat voelt heel goed zo! Dus juridisch apart, maar sociaal samen. We zeggen altijd: we willen een seculiere staat, maar geen seculiere maatschappij. We willen niet Frankrijk achterna. Religie mag en moet zichtbaar zijn in de publieke ruimte. En de staat moet dat faciliteren. De staat draagt dus ruimhartig bij aan alle democratische gezelschappen in ons land. Dat is typisch Zweeds. De staat steunt de civil society. En wil je jezelf organiseren, dan doe je dat via een democratische vereniging. Het is een typisch Zweeds model en we koesteren het. Iedereen staat vrij een nieuw verband te stichten en in steden gebeurt dat ook, maar op het platteland is de parochie van de Kerk van Zweden vaak de enige democratische vereniging, de bijzondere positie blijft daar bestaan van onderop”. “Een groot verschil tussen jullie en onze kerk is dat bij ons veel mensen werken in een permanent diaconaat, dat dus geen opstapje is naar het priesterschap. [Priesters worden in Zweden doorgaans per saltum gewijd – met een sprong, zonder voorafgaande diakenwijding – BW]. Wie diaken wil worden in onze kerk volgt eerst een opleiding als algemeen sociaal werker of verpleegkundige, en daarna een korte kopstudie diaconaat, waarin ook enkele theologische vakken zitten. Diakens werken in de parochie met mensen in hun sociaaleconomische noden, en vaak ook met de ouderen. Daarnaast zijn er catecheten in de parochies, die het sociale jeugdwerk organiseren. De staat faciliteert dit, zoals ze elke andere democratische vereniging ook ondersteunen, alleen is die steun bij ons wat anders georganiseerd, omdat niemand in Zweden sociaal werk doet op de schaal waarop wij dat doen. De vroegere kerkbelasting, uit de dagen van de staatskerk, is daartoe omgevormd tot een lidmaatschapsbijdrage. De staat helpt de kerk deze te innen via de belastingdienst. Zo financiert de Kerk van Zweden al haar werk”.

Waarom gaat dit democratische principe zo ver, dat je niet alleen je eigen bestuur mag kiezen, wat logisch is, maar dat er in de kerkbesturen en de Generale Synode van de Kerk zelfs gedeeltelijk via de politieke partijlijnen wordt gestemd (de sociaaldemocraten vormen bijvoorbeeld de grootste groep in de Synode)? Dit gedeelte van jullie besturingssysteem komt op velen bij ons vreemd over. En is er geen beweging gaande om dit af te schaffen?

MARIA: “Vergeet niet dat de verweving van kerk en politiek een eeuwenoud gegeven is. Dat schaf je niet zomaar af van hogerhand. Sommige partijen willen de situatie zo houden, hun argument is dat we voor en met iedereen kerk zijn in dit land, en dat je de banden met hen die weinig naar de kerkdiensten komen niet moet doorsnijden. Maar er zijn ook afgevaardigden die vroeger bij een politieke partij hoorden en nu streven naar verandering, bijvoorbeeld omdat ze vinden dat je het bestuur uit de meest betrokkenen moet laten bestaan en niet uit iedereen; een goed bestuur kijkt ook naar de randen. In de loop der tijd neemt de invloed van partijpolitiek op het kerkelijk leven af. Maar dit zal langzaam gaan. Het zit diep in onze cultuur. Het is nog niet eens zo heel lang geleden dat gemeenteraad en kerkbestuur helemaal samenvielen. De parochies hadden in de middeleeuwen al een democratische structuur, toen de priester en de oudsten, gekozen door de parochianen, wederzijdse rechten en verantwoordelijkheden hadden. In 1862 werden de kerkelijke en de burgerlijke parochie formeel onafhankelijk van elkaar, maar de grenzen van de kerkelijke en burgerlijke parochies bleven overlappen, en de personele eenheid van gekozen

gemeenteraad en gekozen kerkbestuur bleef op veel plaatsen bestaan. Dus het formeel uit elkaar gaan is een lang proces geweest, dat uitliep op de echtscheiding in 2000, maar het oude systeem blijft nog op veel plaatsen zichtbaar in onze nieuwe structuren”.

Voor zover ik weet is Antje Jackelén de eerste vrouw ter wereld die Aartsbisschop is. Dat is historisch natuurlijk opmerkelijk! Maar is het ook iets dat jullie kerk nog zal veranderen, of is de gelijkwaardigheid van man en vrouw ook in het ambt in jullie liberale Kerk al een gelopen race?

MARIA: “Gelijkwaardigheid is voor ons heel belangrijk. Helaas is de openstelling van de ambten voor de vrouw een schadelijk conflict geweest. We waren een van de eerste mainstream kerken die het besluit namen; wat niet betekent dat we voorop liepen, kleinere kerken zoals de Baptisten gingen ons voor. In 1958 heeft de Synode het besluit genomen, in 1960 zijn de eerste drie vrouwen priester gewijd. Het was een belangrijke beslissing, maar ook een heel moeilijke. Het leidde tot een diepgaand conflict in de kerk dat nog altijd niet is opgelost; al zijn ook enkele groepen die zich tegen het besluit hebben gekeerd wel in de Kerk gebleven. Wat het bisschopsambt betreft, er zijn nu twee vrouwelijke bisschoppen-elect wier consecratie gepland is, en drie vrouwelijke bisschoppen, en dat naast zeven mannelijke; nog twee en we staan gelijk (lacht)! Bij de geestelijkheid is het nu echt half om half, er zijn in de afgelopen decennia wel meer vrouwen gewijd, maar vaak betrof het late roepingen en hebben ze maar een deel van hun werkzame leven in de kerk gewerkt. Nu is dat aan het veranderen. Vroeger waren trouwens de meeste diakens en catecheten vrouwen, nu trekken die ambten ook meer mannen aan. Natuurlijk veranderen er dingen met aartsbisschop Jackelén, maar niet door het enkele feit dat zij vrouw is, meer door wie zij is. Maar wat wel zo is: het feit dát ze gekozen kon worden, is er een teken van dat wij in Zweden een kerk en samenleving zijn waarin mannen en vrouwen als gelijkwaardig worden gezien”.

Maria Klasson Sundin sprak met Bernd Wallet

Tot de Kerk van Zweden (Svenska Kyrkan) horen ruim zes miljoen gedoopte inwoners van Zweden en leden van zo'n 40 parochies in andere landen – één daarvan bevindt zich in Rotterdam. De Kerk bestaat uit dertien bisdommen, primaat is de Aartsbisschop van Uppsala. Er zijn zo'n 3500 kerken en 5000 geestelijken: mannen en vrouwen, ongehuwd (waaronder enkele Benedictijnen en Franciscanen) en gehuwd (zij het met iemand van hetzelfde of van het andere geslacht). Het beginsel van gelijkwaardigheid geldt op elk niveau. De huidige Bisschop van Stockholm, Eva Brunne, was bij haar verkiezing en consecratie in 2009 de eerste openlijk lesbische bisschop in een mainstream kerkgenootschap ter wereld met een geregistreerd partnerschap. De Kerk van Zweden is lid van de Lutherse Wereld Federatie. De Kerk kent sinds 1994 intercommunie met de Anglicaanse Kerken van de Britse eilanden, van Spanje en van Portugal. In 1995 is kerkelijke gemeenschap met de Philippijnse Onafhankelijke Kerk vastgesteld, en wederzijdse betrokkenheid, ook diaconaal, zal een van de onderwerpen van overleg in Utrecht zijn. In 2015 is kerkelijke eenheid met de Episcopal Church in de USA vastgesteld, en een jaar later met de oudkatholieke kerken van de Unie van Utrecht. De Zweedse delegatie is half januari enkele dagen in Utrecht te gast bij de Internationale Bisschoppenconferentie (IBC). Op zaterdag 20 januari is om 13.30 uur de publiekspresentatie van het dialoograpport Utrecht – Uppsala in het congrescentrum In de Driehoek, Willemsplantsoen 1c in Utrecht, en om 15.30

begint in Gertrudiskathedraal de viering van kerkelijke eenheid, waarin aartsbisschop Jackelén zal preken.

Seminarie

Oecumene

Het Oecumenisch Forum voor Katholiceit, waarin naast de priesters Henk Schoon en Ward Cortvriendt ook de aartsbisschop meewerkt, publiceerde een reactie op het belangrijke document van de Wereldraad: "De kerk: naar een gezamenlijke visie". Door de medewerking van de oud-katholieke theologen vindt men in deze reactie een aantal belangrijke elementen van de oud-katholieke kijk op de kerk en de oecumene terug. JV

In het kader van de Raad van Kerken functioneert een werkgroep over 'de laatste levensfase'. Samen met dr. Nienke Nieuwenhuizen werkt de aartsbisschop in dat verband onder andere aan een publicatie die kerken en hun gelovigen moet kunnen oriënteren bij de discussie die her en der gevoerd wordt. We hopen dat ook in onze parochies de nodige aandacht besteed zal worden aan deze problematiek die zovelen bezig houdt. Het laatste nummer van 'de oud-katholiek' kan daarbij ook de nodige diensten bewijzen. Er kunnen daarvan nog steeds exemplaren opgevraagd worden bij het Bisschoppelijk Bureau. JV

Op initiatief van PAX, de vredesbeweging waarvan onze kerk via het IKV lid is, werd de directeur van ICAN, mevrouw Beatrice Fihn, door enkele kerkleiders, onder wie de aartsbisschop, ontvangen. ICAN is het letterwoord voor 'International Coalition Against Nuclear Weapons'. Zoals bekend heeft deze organisatie de Nobelprijs voor de Vrede 2017 gekregen. JV

Broeder Jasper en broeder Sebastiaan van Taizé deden tijdens hun werkbezoek aan Nederland ook het Bisschoppelijk Bureau aan. Op vrijdagavond 17 november waren ze in de Paradijsskerk te Rotterdam, die afgeladen vol was voor de avonddienst waarin de beide broeders samen met pastoor Hans de Rie voorgingen. JV

Unie van Utrecht

Internationaal Oud-Katholiek Congres 2018

20 – 23 september

via de website

<https://kongress2018.altkatholiken.at/>

is reeds veel informatie te vinden. U kunt zich zelfs meteen aanmelden!

Zondagen van de Advent

De beide bisschoppen van onze kerk, Joris Vercammen en Dirk Jan Schoon, vertellen wat hen raakt, fascineert en troost in de bijbelverhalen die op de vier zondagen van Advent in de kerk gelezen worden. Te vinden op de website van de kerk: www.okkn.nl

Het zijn verhalen over de grote vragen die elk mens wel ken: over geluk, wantrouwen, lijden, inzicht, dood en leven. Steeds blijkt dat er geen eeuwige en afdoende antwoorden te geven zijn. Dat komt niet alleen doordat ons verstand te beperkt is om de complexiteit van het leven in één woord of gedachte te kunnen samenvatten, maar vooral ook omdat Gods genade groter is dan ons hart. Muziek verlicht de zorgen van je hart en geeft uitdrukking aan je inspiratie.

Joris Vercammen is Aartsbisschop van Utrecht en Dirk Jan Schoon is bisschop van Haarlem in de Oud-Katholieke Kerk van Nederland.

Nieuwjaarsvesper en -ontmoeting in Utrecht en Haarlem

Begintijd 7 januari 2018 16:00

Eindtijd 7 januari 2018 18:00

in de Kathedrale Kerk van Ste Gertrudis te Utrecht en in de Kathedrale Kerk van de H.H. Anna en Maria te Haarlem.

Oasedag

Begintijd 12 januari 2018 10:00

Eindtijd 12 januari 2018 16:00

Oasedag over motivatie

Wat motiveert ons voor missionair werk? Hoe sluit deze motivatie aan bij de organisatie waarvoor we werken en bij de verwachtingen van partnerkerken? Daarover gaat de Oasedag op vrijdag 12 januari 2018.

Tijdens deze dag willen we even afstand nemen van het dagelijks werk en tijd maken voor vragen die door de drukte van het werk niet of nauwelijks aan bod komen. De dag vindt plaats in het gebouw van het Zeister Zendingsgenootschap (ZZg) te Zeist en wordt georganiseerd door de Nederlandse Zendingraad (NZR), ZZg en de Bisschoppelijke Commissie Sint Paulus, Oud-Katholieke missie en diaconaat buitenland. Het programma van de Oasedag sluit goed aan bij de insteek van de jubileumtour van St Paulus, die sterk de

nadruk legt op wederkerigheid, gelijkwaardigheid en het onderhouden van relaties. Deze thema's staan ook centraal in het huidige beleid van het ZZg.

Tijdens de Oasedag zullen de deelnemers 's ochtends verkennen wat hun eigen motivatie is en hoe deze aansluit op de missie van de organisatie waarvoor zij werken. Het middagprogramma gaat over de vraag hoe we in gesprek zijn met partnerorganisaties uit het Zuiden en wat zij verwachten van hun noordelijke partners. Sluiten die verwachtingen aan bij de persoonlijke motivatie en bij de missie van de organisatie waarvoor de deelnemers werken? Zet u zich in voor missie en diaconaat, bijvoorbeeld als beroepskracht, voorganger of als lid van een diaconale werkgroep dan bent u van harte welkom om de Oasedag bij te wonen.

Het programma in Zeist start om 10.30 uur (inloop vanaf 10.00 uur) en eindigt rond 16.00 uur. Aan deelname zijn geen kosten verbonden. In verband met catering is uw online opgave nodig. U kunt daarvoor gebruik maken van de volgende link:
<http://zendingsraad.nl/agenda/588/oasedag>

Voltooid leven

De Nederlandse kerken mengen zich in de discussie rondom voltooid leven. Het wordt tijd, vinden de kerken, om hele grote vraagtekens te zetten bij de begrippen 'voltooid' en 'eigen regie'. Jacobine Geel spreekt met aartsbisschop van Utrecht van de oud-katholieke kerk van Nederland, mgr. Joris Vercammen en oud-senator/ethica Heleen Dupuis en met documentairemaker Anne Christine Girardot. Kijk zondag 3 december om 17.10 uur op NPO 2.

[LINK](#) naar het programma; na de uitzendtijd is het hier terug te zien.

[LINK](#) naar de reactie van de Raad van Kerken Nederland op de uitzending

Nobelprijswinnares bij Raad

Nobelprijswinnares Beatrice Fihn van ICAN heeft een kort bezoek gebracht aan de Raad van Kerken in Nederland. Ze kwam langs in Nederland, onder meer om met Pax te overleggen, de NGO die de campagne voor afschaffing van kernwapens krachtig heeft helpen steunen. En nu bekend is dat deze inzet wordt bekroond met een Nobelprijs, wilde Beatrice Fihn de ervaringen delen met de partners in Nederland.

Ze stond er zelf op om niet alleen mensen van de vredesbeweging te spreken, maar ook de vertegenwoordigers van de kerken te ontmoeten. Woensdag 29 november was ze in Amersfoort en sprak een uur met vertegenwoordigers van onder meer de Doopsgezinde Sociëteit, de Remonstrantse Broederschap, de Quakers, de Oud-Katholieke Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland.

De prijs is volgens de ICAN-directrice een boodschap aan de landen die over kernwapens beschikken dat ze werk moeten maken van het vernietigen van hun kernwapenarsenaal. 'Momenteel heerst er heel wat spanning in de wereld en al die gespierde verklaringen kunnen zeer makkelijk, en onverbiddelijk, leiden naar pure horror. De dreiging van een nucleair conflict is opnieuw alom aanwezig. Dit is het moment voor alle landen om zich ondubbelzinnig uit te spreken tegen kernwapens', aldus Fihn.

Ds. Karin van den Broeke (Protestantse Kerk) zei na afloop dat Beatrice Fihn zich ook van haar optimistische kant had laten zien. Beatrice Fihn zei tijdens de ontmoeting zich gesterkt te voelen in de mogelijkheden dat het tij juist nu gekeerd zou kunnen worden met een wereldwijd verbod op kernwapens. Kerken kunnen daar een belangrijke rol in spelen, aldus Beatrice Fihn, want kerken hebben een andere imborst dan andere organisaties. Kerken hebben het in zich om niet in angst te blijven hangen (alsof afschrikking nodig zou zijn), maar om een fundamentele keuze te maken dat mensen niet beschermd willen worden door massavernietigingswapens.

Hoe kan het dat mensen zich zo gemakkelijk veilig wanen bij wapens met enorme risico's?, stelde de Nobelprijswinnares. Zolang de kernwapens er zijn, kan iemand op de knop drukken, zijn er de risico's van ongelukken en is het eigenlijk wachten op het moment dat het ergens misgaat. 'Laten we diegenen die dit niet meer willen stem geven'.

De Nobelprijs voor de Vrede gaat gepaard met ruim 940.000 euro prijzengeld.

Afgevaardigden van ICAN mogen de prijs op 10 december in Oslo in ontvangst nemen.

Foto: Beatrice Fihn met aan haar rechterzijde Karin van den Broeke (PKN) en links naast haar Kees Nieuwerth (vice-voorzitter van de Raad van Kerken)

Het is ons wederom een voorrecht u te mogen uitnodigen voor een bijeenkomst van de initiatiefgroep *In Vrijheid Verbonden*, de samenwerking van religies en levensbeschouwingen in Nederland. De bijeenkomst staat gepland voor maandag 22 januari 2018, van 15:30 uur tot 17.30 uur, met een plenaire presentatie en afrondend informeel samenzijn in TivoliVredenburg te Utrecht. Het is thema is '**Een Zorgzame Samenleving**'.

Op deze middag zal Faiza Oulahsen u meenemen in haar worstelingen die ze doormaakte toen ze in 2013 als Greenpeace activiste vier maanden vastzat in Rusland. In die situatie werden haar idealen op een indringende wijze op de proef gesteld. 'Is dit het nou waard?' Toch is ze nog steeds vastbesloten om zich in te zetten voor een leefbare wereld voor toekomstige generaties.

Verder maakt u kennis met de zienswijze die de verschillende religies en levensbeschouwingen hebben ten aanzien van 'Een zorgzame samenleving'. Dit zal in de vorm van voordrachten, zang, dans en muziek aan u worden gepresenteerd.

In Vrijheid Verbonden is een groep mensen die de handen ineen heeft geslagen om zich gezamenlijk te presenteren en zich samen sterk te maken voor de democratie. De eerste presentatie was in 2005, bij het zilveren regeringsjubileum van koningin Beatrix. Ook dit jaar zal Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix als hooggeëerde gast aanwezig zijn.

U bent van harte uitgenodigd deze gezamenlijke bijeenkomst bij te wonen op maandag 22 januari 2018, 15.30-17:30 uur, in Tivoli Vredenburg, Vredenburgkade 11 te Utrecht.

Aanmelden voor deze bijeenkomst is verplicht

Vriendelijk verzoeken wij u uiterlijk vrijdag 12 januari 2018 middels de onderstaande link zich aan te melden. <https://www.missionederland.nl/ivv2018>

Na aanmelding ontvangt u de bevestiging van inschrijving per mail. Deze dient u op 22 januari 2018 uitgeprint mee te nemen. Zonder een uitgeprinte bevestiging van uw aanmelding en een geldig legitimatiebewijs kunnen we u helaas geen toegang verlenen tot de bijeenkomst.

Hoogachtend,
Bikram Lalbahadoersing Voorzitter In Vrijheid Verbonden

Wat is Kerkbalans

Kerkbalans is een gezamenlijke actie van de Rooms-Katholieke Kerk, de Protestantse Kerk en de Oud-Katholieke Kerk van Nederland. Drie kerkgenootschappen die al sinds 1973 een beroep doen op de plaatselijke geloofsgemeenschappen voor een financiële bijdrage. Jaarlijks vragen zij hun leden in de tweede helft van januari gul te geven voor hun eigen plaatselijke kerk.

Voor de campagne van 2018 is het thema "Geef voor je kerk".

De actieperiode is van 20 januari t/m 3 februari 2018.

www.kerkbalans.nl

Achtste editie van The Passion naar de Bijlmer in 2018

De achtste editie van *The Passion* wordt volgend jaar op 29 maart opgevoerd in Amsterdam-Zuidoost. Het stadsdeel bestaat volgend jaar 50 jaar en is in al zijn veelzijdigheid bij uitstek geschikt om als decor te dienen voor de eigentijdse muzikale vertolking van het verhaal over het lijden en sterven van Jezus, [zegt de organisatie](#) van het festijn.

De opvoering, waar vooral de laatste jaren tienduizenden mensen op af komen, is één van de hoogtepunten van de viering van 50 jaar Bijlmermeer. "Zuidoost bruist en leeft, is een broedplaats voor talent en is volop in ontwikkeling. Wij zijn er trots op om dat via *The Passion* met Nederland te delen", zegt stadsdeelvoorzitter Muriël Dalgliesh van Amsterdam-Zuidoost.

'Ik zie jou'

"De Bijlmer is één van de verrassendste buurten van Nederland. Zo zijn er maar liefst 150 kerken", zegt EO-directeur Arjan Lock. "Ook dit jaar werken we samen met de lokale kerken om het verhaal van het leven, lijden en sterven van Jezus aan zoveel mogelijk mensen te vertellen." De EO en KRO-NCRV zenden het muziekspektakel uit op tv. Vorig jaar keken er [drie miljoen mensen naar](#).

The Passion heeft ieder jaar een thema en dit jaar is dat 'Ik zie jou'. "Jezus ging tenslotte voorbij aan vooroordelen en zorgde dat mensen zich gezien voelen. Die boodschap zetten we dit jaar centraal", zegt Lock.

Kerkproeverij 2018

De Raad van Kerken voert in 2018 opnieuw een campagne van **Kerkproeverij**. Gemeenten die willen meedoen kunnen zich daarbij aansluiten. Het is de bedoeling om de landelijke campagne te laten uitlopen op een kerkdienst op zaterdag 15 of zondag 16 september. Pastores, kerkenraden, parochiebesturen beslissen plaatselijk zelf of ze zich bij het initiatief willen aansluiten en of ze te voren hun eigen gemeenteleden oproepen om op 15 of 16 september iemand mee te nemen naar de kerk.

Het is de bedoeling om de campagne in 2018 vorm te geven met diverse partners, zoals MissieNederland, Zalige Zalm, Alfa, IZB, KRO-NCRV, EO en natuurlijk de kerken. De verschillende kerken spelen een cruciale rol. Zij moeten hun eigen achterban motiveren en uitleggen wat de campagne behelst. Het is de bedoeling om in het voorjaar (vermoedelijk april 2018 of daaromtrent) een inspiratiedag te houden, waar plaatselijke initiatiefnemers ideeën aangereikt kunnen krijgen, zodat ze direct na de zomer de actie plaatselijk goed kunnen implementeren. Het gaat daarbij niet alleen om mensen feitelijk anderen te laten uitnodigen om een keer mee te gaan naar de kerk. Het gaat ook om een andere cultuur binnen de kerken; van een wat afwachtende houding naar een cultuur waarin het vanzelfsprekend is anderen mee te nodigen naar de kerk.

Terugblik

Ruim 450 kerken hebben gemeld dat ze op 9 of 10 september 2017 hebben meegedaan aan de eerste Nederlandse **Kerkproeverij**, een actie waarbij kerkgangers anderen (vrienden, kennissen, burens, collega's) uitnodigen om eens mee te gaan naar een dienst in hun vaste godshuis, om daar van geloof en kerkgemeenschap te „proeven". Vermoedelijk ligt het feitelijke aantal (dus inclusief de gemeenten die zich niet officieel hebben aangemeld) tussen de 800 en de 1000. Deze eerste **Kerkproeverij** was een initiatief van de Raad van Kerken en werd ondersteund door 22 kerkgenootschappen.

Om een idee te krijgen van de ervaringen iets over Bolsward en iets over Doorn.

In de Brandsmaparochie in Bolsward mocht pastoor Arjen Bultsma naast 100 'gewone' kerkgangers ook 40 gasten verwelkomen. Na de mis volgde een bijbelse proeverij met o.a. cake uit de tijd van de bijbel, Syrisch brood, druiven en olijven. De gasten kregen een goodiebag mee met wat te lezen en wat te proeven. Voorzitter Henny Brouwer van de Zalige Titus Brandsmaparochie in Bolsward vertelt dat de kerkganger het lastig vonden om mensen uit te nodigen naar de mis, maar na afloop waren er vooral enthousiaste reacties vanwege de bijzondere ervaring.

Bij de protestantse Maartenskerk in Doorn meldde zich zondagmorgen zo'n 75 gasten extra naast de eigen gemeente van 150 bezoekers. Naast de gewone kerkliederen schalde ook het Morning has Broken van Cat Stevens door de kerk en kon door de bezoekers van de protestantse dienst rond de gebeden een kaarsje worden aangestoken. Dominee Sophie

Hofstee van de Maartenskerk had bij de voorbereiding duidelijk rekening gehouden met de gasten. Zo werd vaak uitgelegd wat de betekenis is van het lezen uit de bijbel, het bidden en het houden van een preek. “De meeste bezoekers vertelden mij dat ze ervan genoten hadden, sommigen waren verrast dat er zo’n jonge dominee op de kansel stond”, aldus de 28 jarige dominee Hofstee.

De landelijke Raad van Kerken heeft op basis van een nader onderzoek besloten ook in 2018 een aflevering van **Kerkproeverij** te organiseren.

Contouren kerkennacht 2019

Het openstellen van je kerkdeuren om je op je best te presenteren aan een breed publiek. Zo proberen kerken tijdens Kerkennacht mensen (weer) in contact te brengen met de kerk. Tijdens de eerste verkenning van Kerkennacht 2019 zijn bij de Raad van Kerken Nederland tips en ideeën besproken voor een vervolg van de Kerkennacht die dit jaar heeft plaatsgevonden. Als datum voor een volgende editie is gekozen voor het weekend van 21 tot 23 juni 2019.

Vijftien jaar geleden is Bert Kuipers gestart met de Kerkennacht in Rotterdam. Dit tweejaarlijkse evenement wordt inmiddels in vele steden gehouden. Tijdens Kerkennacht worden vele activiteiten in de kerken aangeboden zoals rondleidingen en optredens. In Utrecht hielden ze afgelopen jaar het ‘Groots Utrechts Kerkdictee’, geschreven door auteur Manon Uphoff, en de ‘Preek van de Leek’, door cabaretière Lenette van Dongen. Bij de Raad van Kerken Nederland houdt de Landelijke Stuurgroep Kerkennacht overleg over de mogelijkheden tot ondersteuning van de kerken die in 2019 Kerkennacht willen organiseren.

Op dinsdag 28 november vond een eerste verkenning plaats van Kerkennacht 2019. Hierbij werd tevens teruggekeken op de Kerkennacht van 2017 aan de hand van een enquêteonderzoek. In het weekend van 23-25 juni 2017 deden 34 plaatsen deden mee met totaal zo'n 128 kerkgebouwen waarbij verschillende denominaties samenwerkten. Er waren circa 20.000 bezoekers. Belangrijke uitkomsten van het onderzoek is de wens om kerkennacht te blijven koppelen aan de kortste nacht van het jaar en het werken met een pakkend thema.

De stuurgroep zoekt naar inspirerende ideeën waarmee ze de plaatselijke organisatoren kunnen ondersteunen en hoe ze de Kerkennacht verder kunnen ontwikkelen. Te denken valt aan het betrekken van jongeren tussen de 18 en 38 jaar bij de organisatie. Daarbij – zo was de suggestie – zou nog meer dan tot nu toe kunnen worden samengewerkt met andere verbanden in de samenleving; voor ontspanning kan met sportvereniging worden samengewerkt, voor muziek met een koor, voor pastoraat met werknemers van een Riagg of pastoraat van de eigen kerk. Bert Altena, voorzitter van de Kerkennacht 2019, licht hierbij toe dat de stuurgroep suggesties aandraagt maar dat plaatselijk de kerken hun eigen keuzes mogen maken. 'Doe vooral waar je goed in bent!', werd als tip meegegeven. En ook: 'Zorg dat je als kerk eruit springt en interessant bent voor bezoekers door de uitstraling van je gebouw, je spetterende activiteiten en vooral je gastvrijheid'.

De bezoekers van de eerste verkenning hebben ook de vraag aan de orde gehad of de datum zou moeten veranderen. Uiteindelijk waren er diverse mensen die het belang van de kortste nacht onder woorden brachten. Het betreft een periode waarin het licht en de temperatuur uitnodigen tot een planning. De datum in juni heeft ook theologische betekenis, omdat het wereldwijd wordt gezien als de dag waarop Johannes de Doper is geboren, precies een half jaar voor de geboorte van zijn neef Jezus Christus. Algemeen werd het belang van een overkoepelend thema onderstreept. De mogelijkheid kwam aan de orde om daarbij een soort provincie-estafette te koppelen aan het evenement. Eén van de bezoekers stelde voor om daarbij nog eens te kijken of de persoon van Johannes de Doper zich zou kunnen lenen voor een uitvergroting.

Het is de bedoeling dat een kerngroep de suggesties nu verder gaat uitwerken. Over een jaar zou er dan weer een bredere vergadering kunnen zijn.

Wilt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen rond Kerkennacht 2019? Schrijf u dan in voor de nieuwsbrief via (?) Op de pagina 'Kerkennacht na 2017' (bron: <http://www.raadvankerken.nl/?b=3875>) zullen wij verslag doen van de ontwikkelingen rondom Kerkennacht 2019. Indien u vragen of suggesties heeft omtrent Kerkennacht, dan kunt u contact met de stuurgroep opnemen via: rvk@raadvankerken.nl o.v.v. 'kerkennacht'

Zie ook <https://www.youtube.com/watch?v=WCz0qc8Guns> waarin Ds. Bert Altena, voorzitter van de kerngroep Kerkennacht 2019, vertelt over de starbijeekomst en de plannen die er zijn voor het event van 21 tot 23 juni 2019.

Foto: de groep verkenners van de kerkennacht 2019

Oecumenelezing

Begintijd 19 januari 2018 15:00

Eindtijd 19 januari 2018 18:00

Aartsbisschop Antje Jackelén van Uppsala verzorgt de Oecumenelezing 2018. Ze spreekt over 'Future of Europe'. <http://www.raadvanekerken.nl/fman/9473.pdf>

Zij zal tijdens de assemblee van de Europese Kerkenconferentie in Novi Sad, later in 2018, één van de keynote-sprekers zijn over dat thema.

Na de lezing is er een vesper en de nieuwjaarsreceptie sluit het geheel af. Wie wil komen wordt verzocht zich vooraf op te geven via rvk@raadvanekerken.nl; bij de ingang van de zaal kan men de kosten afdragen (10 euro per persoon; studenten gratis).

De Oud-Katholieke Kerk verbindt op een bijzondere manier schijnbare tegenstellingen: een beroep op de vroege ('oude') kerk en een grote openheid voor hedendaagse cultuur, een orthodoxe theologie, een 'hoge' liturgische traditie en een sterk oecumenisch engagement. Het is een kerk die clichés over wat katholiek is doorbreekt en zo voor protestanten en

katholieken een uitdaging vormt. Dit boek is geschreven met een breed publiek op het oog, maar biedt ook voor de geschoolde theoloog een degelijke oriëntering. (Bol.com)

Intekelijst (exemplaren: EUR 14,99/stuk, excl. Verzendkosten) – als u een voorintekening wilt doen die nog afgestemd moet worden met een kerkbestuur kunt u dat door de opmerking “KB” aangeven.

N.B. voor geestelijken: bij ophalen op de provinciale synode s.v.p. dit aangeven i.p.v. een postadres:

Ik (persoon/parochie).....bestelexemplaren, te leveren aan

.....

PBS

AGENDA

- 7 januari, 16.00 uur: vespers en nieuwjaarsontmoeting in de kathedrale kerken van Ste Gertrudis te Utrecht en de HH. Anna en Maria te Haarlem.
- 12 januari, 10.00-16.00 uur: Oasedag missionarie werkers in het gebouw van de Zeister Zendingsgenootschap, Zeist. Zie: <http://zendingsraad.nl/agenda/588/oasedag>
- vrijdag 19 januari 2018 om 15.00 uur Geertekerk, Geertekerkhof 23 3511 XC Utrecht
- 20 januari, 13.30-18.00 uur: feestelijke viering kerkelijke gemeenschap oud-katholieke kerken van de Unie van Utrecht en de Kerk van Zweden, Ste. Gertrudis en de Driehoek, Utrecht
- 22 januari, Utrecht, in Vrijheid Verbonden, opgave verplicht
- 23-26 januari: retraite van de geestelijken in de trappistenabdij Maria Toevlucht te Zundert
- 9-11 februari: stuifduinweekend in Waarland
- ...

DS = Dirk Jan Schoon

JV = Joris Vercaamen

PBS = Peter-Ben Smit

RS = Rudolf Scheltinga